

**A 2020. decemberi romániai parlamenti választások
és a várható bukaresti politika**

The Romanian Parliamentary Elections in December 2020
and the Assumed Policy of Bucharest

BARABÁS T. JÁNOS

KKI-elemzések

A Külügyi és Külgazdasági Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

Külügyi és Külgazdasági Intézet

Lektorálta:

Baranyi Tamás Péter

Szöveggondozás és tördelés:

Tevelyné Kulcsár Andrea

A kiadó elérhetősége:

H-1016 Budapest, Bérc utca 13-15.

Tel.: + 36 1 279-5700

E-mail: info@ifat.hu

<http://kki.hu>

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Külügyi és Külgazdasági Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

© Barabás T. János, 2020

© Külügyi és Külgazdasági Intézet, 2020

ISSN 2416-0148

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.E-2020.97>

Összefoglaló: A 2020. december 6-án rendezett romániai parlamenti választások kimenetele is a közéletben tapasztalható változásokat jelzi: a szocialisták háttérbe szorulását, a szélsőjobb előretörését, a progresszivisták politikai tábor középpártként való megjelenését. E változások mind összefüggenek egymással, és mélyebb társadalmi jelenségek húzódnak meg mögöttük. Romániát két nagy feszültségforrás – a belpolitikai stabilitás és a fenntartható gazdasági fejlődés – kérdése fogja meghatározni az elkövetkező négyéves kormányzati ciklusban. A két nagy kormánypárt mögött álló támogatói csoportok érdekei jelentősen eltérőek, így a jobboldali Nemzeti Liberális Párt (PNL) infrastruktúrát építene, amely helyzetbe tudná hozni a vidéki politikus-üzletemberekből álló csoportokat, míg a progresszvista Mentsük meg Romániát Uniót (USR) inkább a digitális gazdaságot fejlesztené, ahonnan politikai támogatást is remél. A politikai stabilitás az egész országra kiterjedő infrastruktúra-építésnek köszönhetően – kellő kormányzati rugalmasság esetén – biztosíthatónak tűnik. A fenntartható gazdaságot viszont csak komolyabb reformokkal lehetne elérni. A pragmatikusnak ígérkező kormányzás lehetőséget teremt a magyar–román kétoldalú kapcsolatok fejlesztésére is, első lépésben az energiaügyek és az infrastruktúra-projektek terén.

Kulcsszavak: Románia, Európai Unió, Magyarország, választások, gazdaság

Abstract: *The parliamentary elections in Romania, held on 3 December 2020, brought several changes in the public life: the socialists being pushed into the background, the far-right party's advancing and the progressive political camp emerging as a central party. All of these changes are intertwined, and deeper social phenomena lie behind them. Romania will be defined by the issue of domestic political stability and the availability of sustainable economic development as two most important sources of tension in the next four-year government cycle. The interests of the support groups behind the two major governing parties are different: the right-wing National Liberal Party (PNL) plans infrastructure building, a project that could put rural politician-businessman groups in position, while the progressive Save Romania Union (USR) would prefer to develop a digital economy hoping more political support. Political stability appears to be ensured with sufficient governmental flexibility through the construction of nationwide infrastructure. However, a sustainable economy could be achieved through more serious reforms. The government promises to be pragmatic and this also provides an opportunity to develop the Hungarian–Romanian bilateral relations, first in the fields of energy and infrastructure projects.*

Keywords: Romania, European Union, Hungary, elections, economy

BEVEZETÉS

Romániában 2020. december 6-án komolyabb incidensek nélkül zajlottak le a parlamenti választások. Az alábbiakban a december 10-i végleges és hivatalos választási [adatok](#) alapján ismertetem és elemzem a Magyarország számára is fontos eseményt, amely a következő négy évre meghatározza szomszédunk politikai, gazdasági pályáját, valamint jelzi a közéletben a 2016-os választások óta lezajlott változásokat is: a szocialisták háttérbe szorulását, a szélsőjobb előretörését, a progresszivisták politikai tábor középpártként való megjelenését. Ezek a változások összefüggésben vannak egymással, és mélyebb társadalmi jelenségek húzódnak meg mögöttük. Például a [külföldről szavazó](#) románok, akiknek a száma egyre növekszik, a korrump politikát elsősorban a szocialistákkal azonosítják, és Románia estében a [baloldaltól elpártolók](#) inkább a szélsőjobbot választják, mint a progresszivisták-liberálisokat. A politikai folyamatoknak a mélyben meghúzódó mozgatója pedig az, hogy az országban egy tektonikus szakadás van az idősebb, vidéki, alacsonyabban képzett, illetve a fiatalabb, nagyvárosi, tanultabb csoportok között. Az előbbieket hagyományos világgéppel rendelkeznek, nehezen fogadnak be idegeneket, a számukra ideális politikusokat nem a képzettség, hanem a személyes kapcsolódások, érzelmek alapján választják. A városiak és a fiatalabbak nyugatosabb világnézetűek, inkább érdem alapján választanak, és egy kevésbé nacionalista, inkább decentralizált társadalmi berendezkedést helyeznek az előtérbe. A mostani választások ennek a csoportnak az előretörését dokumentálják. Az, hogy elemzésemben a szavazókat mentalitás és szociális helyzet alapján erre a két nagy csoportra osztom, nem jelent morális ítéletet is, hiszen a hagyományőrző vidékiek gyakran etikusabbak, szolidárisabbak, míg a nyugatias, városi tábor hajlamos túlzottan is az információs technológián „élő” fogyasztói társadalom szempontjait érvényesíteni.

A VÁLASZTÁSOK MANIPULÁLT ELŐREJELZÉSEI

A választások eredménye jelentős meglepetést okozott: korántsem a [közvélemény-kutatások](#) előrejelzései igazolódtak be. A felmérések, előrejelzések szerint a szélsőjobb Románok Egyesüléseért Szövetség (*Alianța penru Unirea Românilor*, AUR) párt nem tudta volna meghaladni a parlamentbe jutáshoz szükséges 5 százalékos küszöböt, és az előrejelzések többsége a Nemzeti Liberális Pártot (*Partidul Național Liberal*, PNL) támogatta. Az eltérés oka az lehet, hogy az erőteljesen manipulált közéletben a felmérések is propagandaeszközök lettek. A szociológusok szerint a bizonytalan szavazók leginkább egy erősnek tekintett nagy pártra szavaznak, mert biztonságot, védelmet várnak a kormányzattól. Az előrejelzések torzításával tehát a bizonytalanok meggyőzése érdekében gyakran

a valóban mértnél nagyobbak tüntetik fel egy párt támogatottságát. További ok lehet, hogy sok választó bizalmatlan az intézményekkel, köztük a közvéleménykutató cégekkel szemben is, így nem válaszolnak, vagy nem ugyanazt választják, mint a szavazófülkében. Ez főleg az establishmentellenes AUR szavazói körében lehetett gyakori, mert féltek a felmérések során bevallani a valós politikai preferenciájukat. A politikai felmérések pontatlansága különös jelenség korunkban, amikor a fogyasztói szokásokat már pontosan előre tudják jelezni. Meglátásom szerint ez a választási ciklusonként egyre növekvő pontatlanság azt mutatja, hogy az ideológiai küzdelem és az érdekek érvényesítése az utóbbi években mind gátlástalanabb lett: még demokráciát sértő eszközöket, például adathamisítást is képesek alkalmazni. Mindez nem csupán román sajátosság, ezért felveti a nyugati nyilvánosságban elterjedt normarendszerek megújításának a kérdését.

VÁLASZTÁSI RÉSZVÉTEL, AZ INTÉZMÉNYEKBE VETETT BIZALOM

Az országos [választási részvétel](#) minden korábbinál alacsonyabb, 33,3 százalékos volt. Ez természetesen betudható a koronavírus-járványnak is, azonban tény, hogy lassan, de már évtizedek óta csökken az urnákhoz járulók aránya. Ennek oka a növekvő politikai passzivitás, valamint a politikai intézményekbe vetett bizalom lassú erodálódása – ezt a jelenséget számos tanulmány, médiaanyag ismerteti –, amin szintén érdemes eltöprengenünk, hiszen hosszú távon a demokrácia minőségét, hatékonyságát veszélyezteti.

Itt jegyezném meg, hogy az ország intézményeibe vetett bizalom egy 2020. novemberi [felmérés szerint](#) már aggasztóan alacsony. Arra a kérdésre, hogy melyik intézményben van [teljes bizalmuk](#), a válaszok alapján az első helyen végzett egyház is csupán 35 százalékot ért el, az azt követő hadsereg valamivel kedvezőtlenebb értékelést kapott (31%), míg a többit a válaszolók egyötödénél is kevesebben választották: az egészségügyi rendszert 19, az EU-t 17, az önkormányzatokat 15, a tömegmédiát 13, az államfőt 9, a parlamentet, illetve a kormányt 3 százalékuk tartotta a teljes bizalmára érdemesnek. A „valamennyire bizalmat élvező intézményeknél” ez az arány természetesen magasabb, de ez esetben is csak az egyház és a hadsereg lépi át az 50 százalékot.

Ami a romániai magyar szavazókat illeti, összességében az [országos átlagnál nagyobb arányban](#) mentek el szavazni, ami azt jelzi, hogy a kisebbségi lét nehézségei még mindig mozgósító hatásúak. Azonban viszonylag kevesen adták le a szavazataikat [Kovászna és Kolozs](#) megyében, azaz ott a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) vezette magyar választási pártszövetség gyengébben tudott mozgósítani. Az RMDSZ által begyűjtött közel 6 százalék nagyjából megegyezik a magyar nemzetiségűek etnikai arányával. [Tanulmányok](#) szerint a romániai magyarok kb. 80 százaléka az RMDSZ-re (és a jelen esetben az annak színeiben indult magyar pártokra), a többiek román pártokra voksolnak. Tudomásul kell vennünk, hogy – bár

a Szlovákiában élőkénél kisebb mértékben – a román többségű nagyvárosokban élő ún. lakótelepi magyarság egyre ritkábban használja az anyanyelvét, román munkatársaik, társaságuk van. E közösség tagjai gyakran román pártokra szavaznak – így szeretnének védelmet biztosítani maguknak vagy a győzteshez tartozni, illetve úgy érzik, azoknak van lehetőségük a település érdekeinek a hatékonyabb képviselésére. Meglátásom szerint az RMDSZ és a magyarországi illetékes intézmények nehezen tudnak megoldást találni a diaszpóromagyarság ügyeire, kérdéseire.

A VÁLASZTÁSI ADATOK ÖSSZEZGÉSE

A 18 millió lakost számláló országnak mintegy 5 millió külföldön élő állampolgára van, az ő szavazataik néhány nap késéssel érkeznek be a [Román Központi Választási Irodához](#) – ezzel magyarázható a végleges eredmények bejelentésének elhúzódása.

A 2020. december 10-i [végleges eredmények](#) alapján a kormányzó nemzeti liberálisok (PNL) a második helyre szorultak, előretört viszont az eddig ellenzéki Szociáldemokrata Párt (*Partidul Social Democrat*, PSD), és az elvben jobboldali, a gyakorlatban azonban inkább progresszivist-liberális csoport, a Mentsük meg Romániát Unió (*Uniunea Salvați România*, USR) lett a harmadik helyezett. Utánuk következik a szélsőjobb AUR, és bejutott az RMDSZ is. A korruptnak tekintett szocialistákkal a nagy pártok nem óhajtanak együtt kormányozni, így egy jobboldali-liberális kormányzás várható, a PNL, az USR és az RMDSZ részvételével. Az alábbiakban összefoglalom a választások eredményét, de a szavazatok újraelosztása után a képviselői és a szenátori helyek tényleges száma mindegyik párt esetében az itt szereplő értéknél kicsit nagyobb lesz. A vegyes (egyéni és listás) választási rendszerben az elosztásnál a nagyobb pártok kerülnek előnybe. Így valószínűsíthető, hogy az RMDSZ-nek 6-7 százalékos képviselete lesz a törvényhozás mindkét házában.

1. táblázat

A 2020. december 6-i romániai parlamenti választások eredménye
(100 százalékos feldolgozottság alapján)

Párt	Eredmény – képviselet	Eredmény – szénátus	Politikai irányultság	Pártelnök	Európai Parlament
PSD Szociáldemokrata Párt	28,90%	29,32%	baloldali, liberális gazdaság- politika	Marcel Ciolacu	Európai Szocialisták Pártja
PNL Nemzeti Liberális Párt	25,19%	25,58%	konzervatív, liberális gazdaság- politika	Ludovic Orban	Európai Néppárt
USR-Plus Mentsük meg Romániát – Plus Párt	15,37%	15,86%	jobbközép progresszívista, liberális gazdaság- politika	Dan Barna, Dacian Cioloș (társelnökök)	Újítsuk meg Európát
AUR Románok Egyesüléséért Szövetség	9,08%	9,17%	ultranacionalista, magyarelles, antiglobalista gazdaság- politika	George Simion, Caludiu Târziu (társelnökök)	nem tag
RMDSZ Romániai Magyar Demokrata Szövetség	5,74%	5,89%	a magyarság szövetsége, jórészt jobbközép	Kelemen Hunor	Európai Néppárt

REGIONÁLIS POLITIKAI KÜLÖNBSÉGEK

Érdeemes megvizsgálni az alábbi választási térképet, amelyből leolvasható, hogy az egyes megyékben melyik párt lett az első. Kiténik belőle, hogy Erdélyben mások a politikai preferenciák, mint a Regátban (Ó-Románia), és távolabb vannak a kommunista időkből örökölt politikai struktúráktól. A két országrész között rendszeresen különbség van a szavazási szokásokban, ami minden bizonnyal az eltérő történelmi, kulturális fejlődés következménye. Várhatóan a következő bukaresti kormány igyekszik majd tompítani a regionális különbségeket, amire az infrastruktúra-építés tűnik a legalkalmasabb eszköznek.

1. térkép

A 2020. december 6-i választások nyertes pártjai megyénként

Megjegyzés: a zölddel jelölt megyékben az RMDSZ győzött.

A KIALAKULT POLITIKAI HELYZET ÉRTÉKELÉSE

Az [átalakuló romániai pártkultúra](#) fő jele az AUR megjelenése. A párt [prog-ramjában](#) három utalás szerepel a magyarságra: Magyarországon és a szomszédos államokban „genocídiumot” hajtanak végre a román kisebbség ellen; Hargita, Kovászna, Maros megyében „a magyarok elnyomják a románokat”; minden autonómiakísérletet meg kell akadályozni. A párt társelnöke, George Simion évekkor ezelőtt [egyesülepárti tüntetéseket, sajtót és hálózatokat szervezett a moldáv fővárosban, Chişinăuban](#). Az AUR fő támogatója egy Svájcban élő román filmproducer, Bobby Păunescu és az IT-vállalkozó Sebastian Ghiţă, akitől a román titkosszolgálatok szoftvereit is vásárolták. A párt alelnöke az a Dan [Tanasă](#), aki az úzvölgyi katonai temetőben követett el magyarelles provokációt. Az AUR a modernizációban vesztes társadalmi rétegeket szólítja meg inkohereus üzenetekkel: összeesküvés-elméletekkel, antiglobalizmuszal, ultranacionalizmussal. Újdonságnak számít a szervezési és működési módja: alig van pártstruktúrája, és főleg az interneten szerveződik. Kapcsolatrendszerükből, támogatási forrásaikból arra lehet következtetni, hogy [a párt vezetői](#) a román polgári titkosszolgálatához (SRI) közel

állnak. Feltűnő módon, az AUR tevékenységének eredményeként a Klaus Johannis elnök által felügyelt biztonsági szervezet politikai érdekei érvényesülnek. Erre utal a nagyromán eszme nemkonvencionális eszközökkel történő moldovai terjesztése; a szavazók elcsábítása a fő politikai ellenféltől, a szocialistáktól; a magyar lakosság megfélemlítése. Az AUR utcai megmozdulásainak az egyik jelszava az „*Afara, afara cu ungurii din tara*”, vagyis „Ki a magyarokkal az országból!”.

A román belpolitika fő sodrát meglátásom szerint a politikai stabilitás kérdése, valamint a fenntartható gazdasági fejlődés elérhetősége mint két nagy feszültségforrás fogja meghatározni az elkövetkező négyéves kormányzati ciklusban. Nem zárható ki egy belpolitikai válság sem, amelynek a fő oka a két nagy jobboldali-liberális párt érdekellentéte, továbbá a szélsőjobb provokatív politikai technikái. A jobboldali PNL és USR egymás fő versenytársa lett: mindketten az átlagnál fiatalabb, magasabban képzett városi középosztályt célozzák meg, hasonló üzenetekkel. Ugyanakkor az internetes világból és az utcai protestmozgalomból kinőtt USR a régi, korruptnak tekintett politikai osztállyal akar leszámolni, így a PNL-lel is, és eltérőek a mögöttük álló támogatói csoportok érdekei is. A PNL infrastruktúrát építene, amivel helyzetbe tudná hozni a vidéki politikus-üzletembereket, míg az USR inkább a digitális gazdaságot fejlesztené, ahonnan nagyobb politikai támogatást is remél.

Ludovic Orban PNL-elnök és volt kormányfő a választások előtt hirdette meg a pártja [négyéves gazdasági programját](#), amely szerint majdnem teljes egészében infrastruktúra-fejlesztés révén kívának gazdasági növekedést elérni az elkövetkező években. Így több sztráda mellett megépülne az észak-erdélyi autópálya is Kolozsvár és Brassó között, valamint a Bukarestet Moldovával összekötő műút. Orban tanácsadói minden bizonnyal felmérték, hogy az eddiginél kevesebb külföldi befektetés érkezik majd, a költségvetést jelentősen megterhelik a járvány által is okozott kiadások, a hazai kis- és középvállalkozók többsége pedig vagy a csőd szélén áll, vagy visszafogta a tevékenységét, és külföldi kölcsönt is csak kedvezőtlen kamatokkal vehetnek fel. Komoly finanszírozási lehetőségként marad tehát az Európai Unió 2021–2027-es költségvetése. Románia mintegy 80 milliárd euróra számít az EU-tól, ami más forrásokkal együtt elvileg elegendő lehetne a modernizálás beindításához.

Ugyanakkor a program hiányossága, hogy nem tulajdonít kellő fontosságot a digitális gazdaság létrehozásának, így például nem vettek tervbe átfogó oktatási, pénzügyi és adminisztratív reformot, márpedig ez azt jelenti, hogy az ország, amelynek a húzóágazata jóformán az erdélyi gépipar, hosszú távon komoly gondokkal szembesülhet a fenntartható fejlődés biztosítása terén. Ugyancsak kérdésessé teszi a [gazdasági program](#) megvalósíthatóságát az a tény, hogy a hivatalos statisztikák nem egyeznek meg az [Európai Bizottság novemberi jelentésében szereplő adatokkal](#). Míg Bukarest erre az évre 3-4 százalékos GDP-visszaeséssel és 7 százalékos költségvetési deficittel számol, valamint a jövő évre V alakú növekedést prognosztizál, mintegy 10 százalékos nemzetgazdasági növekedéssel, addig az EB adatai komorabbak: 5 százalékos idei visszaesés, 10 százalékos deficit, jövőre csupán 3 százalékos növekedés. Lehet-e kozmetikázott gazdasági adatok alapján hosszú távon sikeresen tervezni? Meg lehet-e őrizni a belpolitikai stabilitást, amikor a csoportérdekek egyre erőteljesebben jelentkeznek a napi politikában (pl. az útépitések helyszíne esetében)?

A válaszhoz, a román politika várható alakulásának előrejelzéséhez közelebb kerülünk, ha számításba vesszük, hogy a kormányzat előtt álló két nagy kockázat négy lehetséges scenáriót eredményezhet:

1. belpolitikai stabilitás, fenntartható gazdasági fejlődés;
2. stabilitás, gazdasági zavarok;
3. belpolitikai instabilitás (pl. kormányválság), gazdasági fenntartható fejlődés;
4. instabilitás, gazdaság zavar.

Ez a négy scenárió inkább csak segít elképzelni a lehetőségeket, a politikai előrejelzés alaposabb számításokkal érhető el, amelyek során a politikai-gazdasági folyamatokat le kell bontani értékelhető összetevőkre (ilyenek például a pártpolitikai érdekek, a nemzetközi biztonsági folyamatok, az energiaügyek, a társadalmi előre-
gedés és a kivándorlás).

Az előre látható fő kockázatok közül a politikai stabilitás várhatóan kedvezően változik az előző évekhez képest. A leendő kormánynak biztos többsége lesz a parlamentben, így inkább csak belülről lehetne bomlasztani. Itt a legfőbb kérdés a heterogén USR-en belüli folyamat lesz, amelyet jelentősen befolyásolnak a párt vidéki érdekcsoportjai, amelyek főleg három megyében (Temes, Brassó, Iași) és a fővárosban összpontosulnak. A fő kormánypárt, a PNL gazdasági programjában az USR háttérországában tervezett fejlesztések is szerepelnek: Brassó mellé repülőtér, Temesben, Brassóban és Iașiban pedig autópálya és gyorsforgalmi út építése. Így elvben meglenne a lehetőség arra, hogy az USR fő támogatói is megtalálják a számításaikat. A politikai stabilitás tehát kellő kormányzati rugalmasság esetén biztosíthatónak látszik.

A kockázatok közül a fenntartható fejlődés kapcsán nagyobb bizonytalanságot érzékelek. Egy információs gazdaságot olyan reformokkal lehetne támogatni, amelyekhez esetenként kétharmados törvényhozási többségre van szükség. Ilyen az adminisztrációs reform is. A leendő kormánykoalíciónak várhatóan 54-56 százalékra lesz a törvényhozásban. A kétharmados szavazások kimenetele nem látható előre, és könnyen meglehet, hogy a komolyabb reformokat ismét el fogják halasztani.

A megfelelő prognózis elkészítéséhez figyelembe kell venni az előre nem látható kockázatokat is. Ezek lehetnek ökológiaiak (árvíz északon, szárazság délen, földrengés, továbbá erdőirtás miatti talajerózió), demográfiaiak (migráció), a társadalmi mentalitásban bekövetkező változások (a hagyományos értékrendet aláásó tényezők, pl. az információs társadalom előretörése vagy az új keresztény egyházaknak az ortodoxia rovására történő terjedése), illetve regionális konfliktusok (Ukrajnában, a Nyugat-Balkánon). Úgy vélem, a koronavírus-járvány visszaszorulását követően kevés valószínűsége lesz annak, hogy az előre nem látható kockázatok közül valamelyik rövid távon lehetetlenné tenné a politikai stabilitást és a gazdasági kibontakozást.

Meglátásom szerint az említett négy kormányzati scenárióból egyik sem fog megvalósni maradéktalanul, inkább egy hibrid folyamatnak leszünk a tanúi, amelynek során az előző évekhez képest javulhat a belpolitikai stabilitás, bár komoly kockázatok is megmaradnak, és néhány évig gazdasági növekedésre számíthatunk,

amely viszont megtorpanhat az információs gazdaság hanyagolása és a reformok iránti csekély valós érdeklődés miatt.

Az állam intézményei közül a hosszú távú tervezésben illetékes államfői hivatal egy négyéves [biztonsági és külpolitikai stratégiát dolgoz ki](#), amely elvben a biztonságra összpontosít, a gyakorlatban azonban az állam modernizációját szolgálja. A legutóbbi, idei elnöki stratégiában inkább csak a honvédelem és az egészségügy reformja lelhető fel. Márpedig oktatási reform révén lehetne az új típusú gazdaság számára szakembereket képezni, az adminisztratív reform pedig profi menedzsmentet és nagyobb felelősséget adna a helyi közösségeknek, ami elősegíthetné a tudásalapú gazdaság kialakítását. A román elit tagjai viszont attól tartanak, hogy a reformok destabilizálják az országot, ezért például aggályosnak tekintik a decentralizálást. Emiatt válik láthatóvá a leendő kormány cselekvési korlátja is. Pedig a hatalmi technikák a társadalmi mentalitással együtt változnak. Ezt jelzik a mostani választások során sikeressé vált protestpártok, illetve establishmentellenes mozgalmak is. A Mentsük meg Romániát Unió már kevésbé a központi költségvetés elosztása, a politikai-gazdasági klientúra bővítése és a központosított állam révén igyekszik hatalmat szerezni, hanem összetettebb uniós–állami–üzleti hálózatokban mozog. A szélsőséges AUR pedig a kormányzati struktúrák fontossága elé helyezi a nemzetközi románság összefogását és a merev ideológiai álláspontokat.

KÖVETKEZTETÉSEK

Tanulságos lehet számunkra az, hogy a felsorolt (ökológiai, társadalmi, biztonsági) kockázatok az országos átlagnál kevésbé érintik a magyarok által lakott területeket, az infrastruktúra-bővítés részeként pedig beköthetik a Székelyföldet a nemzetközi gazdaságba, és az RMDSZ is jobb eséllyel lobbizhat a magyar közösség érdekeiért. A sikerhez viszont szemléletváltásra van szükség: nem kell félni a jövőtől, és kiszabadulhatnak az elszigeteltség érzéséből. Fontos lenne, hogy a romániai magyar képviselők és önkormányzati vezetők modernizációs vízióval rendelkezzenek, s annak megfelelő programjuk legyen.

Érdemes észrevenni és kitérni arra, hogy a PNL komoly politikai hibákat követett el a kampány során: többek között nem tulajdonított kellő fontosságot a közösségi médiának (az USR és az AUR annál inkább), elhanyagolta a szövetségépítést, hiszen egész vidékeket (Moldova) és társadalmi csoportokat (kkv-k, ortodox hívők) sértett meg a diszkriminatívnak tartott járványügyi és egyéb intézkedéseivel, és nem tisztázta a média által ellene felhozott korrupciós vádakat sem.

Tanulság lehet az is, hogy a progresszivistáknak a hagyományos értékekkel szembeni fellépése és általában a negatív üzenetei nem kifizetődőek, így nem sikerült lényegileg növelniük a támogatottságukat a négy évvel ezelőtti választásokhoz képest. A baloldalról pedig elmondhatjuk, hogy ha nem újul meg, a szélsőjobb fogja elcsábítani a szavazóit.

* * *

Összességében elmondható, hogy Magyarország számára inkább jó a Romániában lezajlott választás eredménye és a várható kormány felépítése, hiszen jól látható, hogy a bukaresti kormány csak pragmatikus politikával élheti túl az elkövetkező négy évet, ami konkrét esetekben együttműködési lehetőséget jelent a magyar kormány számára – például első lépésként az energiapolitikában és az infrastruktúra-építésben. Mindezt jelentősen elősegítheti a két ország vezetőinek a remélhetőleg javuló viszonya, amelynek elősegítéséhez már egy erősebb RMDSZ áll rendelkezésre.